

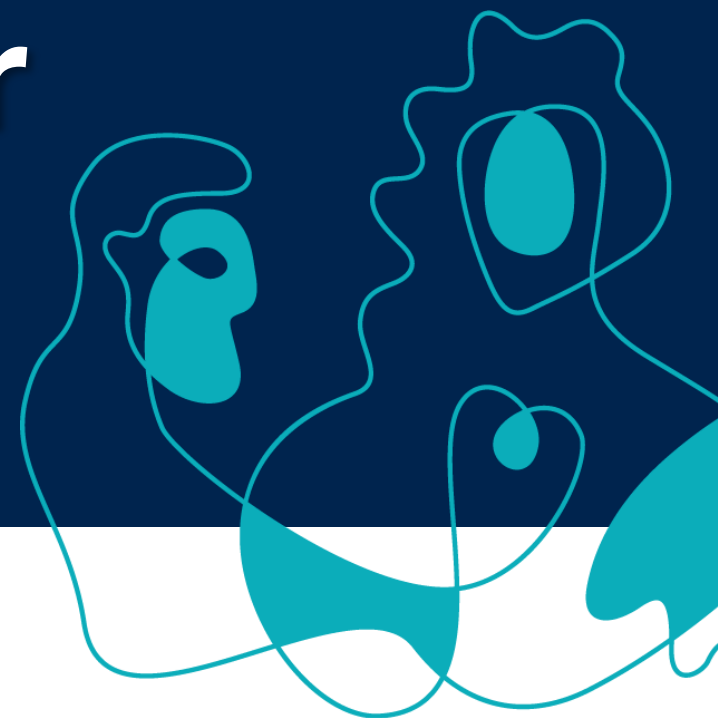
Lunsjwebinar med Fylkesmannen starter kl. 11:30: **Særskilt sårbare elever**

med Torunn Gustad Meldal og
Gitte Franck Sehm

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

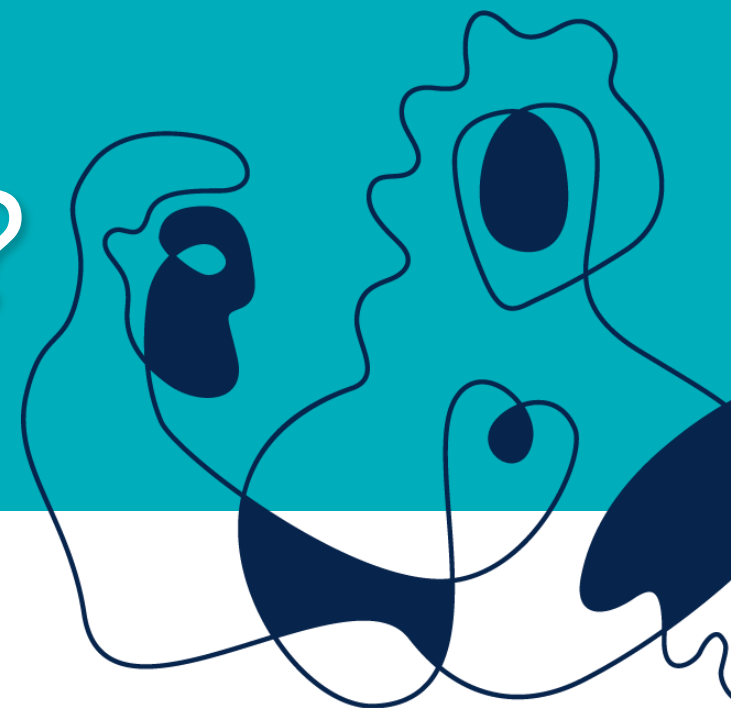
05.11.2020

Innholdet i dag

- Hva ser Fylkesmannen i vår behandling av skolemiljøsaker?
- Hva menes egentlig med særskilt sårbare elever?
- Eksempler på god praksis
 - for å kartlegge hvilke elever skolen anser for å være særskilt sårbare
 - for følge med på elever som skolen anser for å være særskilt sårbare
 - for å dokumentere hva som gjøres for å følge med på særskilt sårbare elever

Er ikke alle elever som
ikke har det trygt og
godt særskilt sårbare?

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

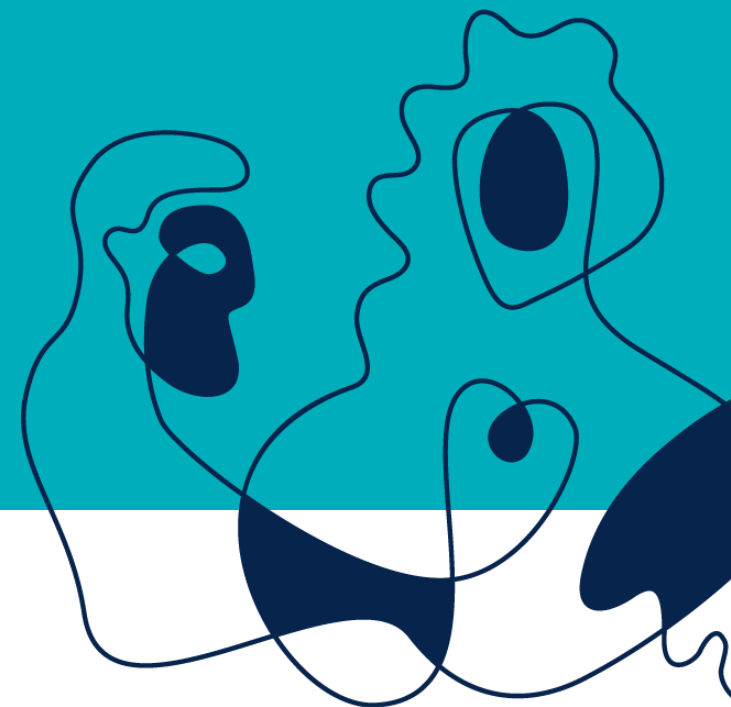
05.11.2020

Hva ser vi i vår behandling av skolemiljø saker?

- Mangelfulle vurderinger fra skolene i våre saker
- Vi gjør ofte vurderinger selv av om eleven er å anse som særskilt sårbar
- Avgjøre om skolen har en skjerpet plikt
 - var eleven *i utgangspunktet* særskilt sårbar?
 - burde skolen *fulgt spesielt godt med* på denne eleven?

Hva menes egentlig med *særskilt* sårbare elever?

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

05.11.2020

Noe vi alle opplever?

«Vanlig» sårbarhet (Lund, 2020)

- Livets sårbarhet
- «Robuste barn» vs. barn som ikke har gode erfaringer med å håndtere sårbarhet

Utfordringer rundt «særskilt»

- Konteksten
- Individfokuset
- Kontinuumet «normalitet» og «avvik»
- En gang sårbar, alltid sårbar?

Hvem er særskilt sårbar?

«Slik sårbarhet kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar»

Fra [Prop 57 L \(2016-2017\)](#) punkt 5.5.2.1

Særskilt sårbarhet kan knytte seg til:

- Det fysiske
- Det psykiske
- Det kognitive
- Atferd
- Erfaringer

Avgjørende faktorer for elevens sårbarhet må sees i sammenheng med:

- Intensitet og styrke
- Hyppighet
- Varighet

Grupper av tegn og signaler

Barn	1. Følelsmessig uttrykk og atferd
	2. «Uvanlig» atferd og utviklingstrekk
	3. Sosiale forhold
	4. Fysiske tegn og signaler
Foreldre	5. Relasjon til barn og trekk ved foreldre

Hentet fra ny nasjonalfaglig retningslinje «Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge», Hdir.

Lenke til retningslinjen, trykk [her](#).

Lenke til presentasjonen hvor denne, og de fem neste tabellene, er hentet fra, trykk [her](#) (s. 24 – 29).

Følelsemessige uttrykk og atferd

1. Følelsmessige uttrykk og atferd

Kortnavn	Beskrivelse
Innadvendt, trist, tilbaketrukket	...
Dårlig selvbilde/selvfølelse	...
Gråt, trøstesløshet, vanskelig å berolige	...
Angst, anspent o.l.	...
Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell	...
Sensitiv for lyd, lys og omgivelser	...
Slapp, nummen, interesseløs, følelsesløs	...

2. Uvanlig atferd og utviklingstrekk

Kortnavn	Beskrivelse
Urolig, konsentrasjonsvansker	...
Oppmerksomhetssøkende	...
Forsinket/tap av ferdigheter eller regresjon	...
Læringsvansker og skolerelasjon	...
Selvskading, selvdestruktiv	...
Bruk av rusmidler	...
Tyveri, kriminalitet, løgner	...

3. Sosiale forhold

Kortnavn	Beskrivelse
Ettergivende atferd	...
Uvanlig tilknytningsatferd	...
Klynger seg til voksne	...
Sosial involvering med andre barn (sosial kompetanse)	...
Kommer ofte i konflikt med andre barn	...
Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldrene	...
Avviser/unngår voksenkontakt	...

4. Fysiske tegn og signaler

Kortnavn	Beskrivelse
Påkledning	...
Hygiene	...
Mat-/spisevaner	...
Fysiologisk utvikling, over-/undervektig	...
Trøtthet/søvnmangel	...
Fysiske plager	...
Mangelfullt tilsyn	...

5. Foreldre, og relasjon foreldre – barn

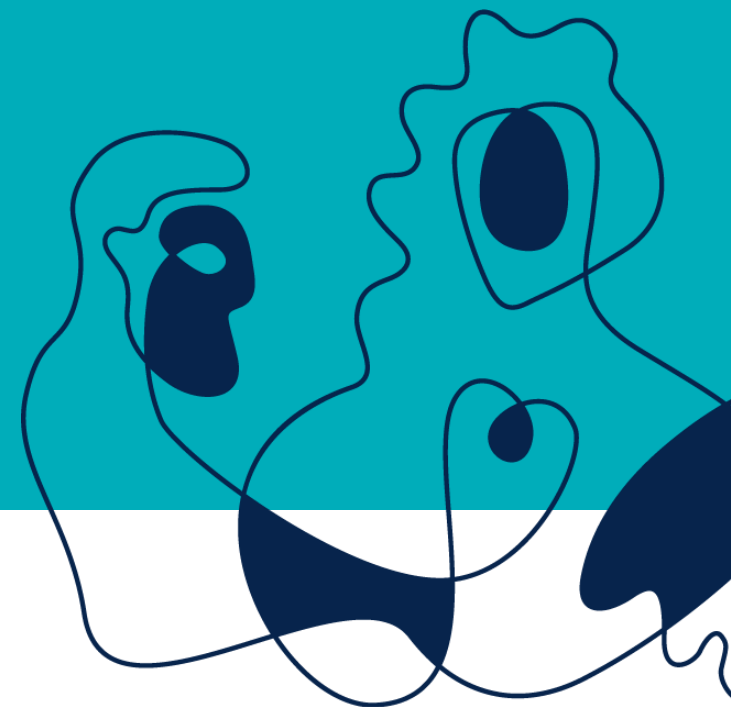
Kortnavn	Beskrivelse
Foreldres relasjon med barn	...
Foreldre med psykiske lidelser	...
Foreldre med rusmisbruk	...
Uforutsigbare foreldre	...
Tilbaketrekning (fravær)	...

Eksempler på god praksis for å kartlegge

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenälma

06.11.2020

	Jonas	Kari	Cecilie	Johannes	Hassan	Trine	Grete	Noah	Linnea	Josefine	Chris	Hans	Gunhild	Tora
Følelsesmessige uttrykk og atferd														
Innadvendt, trist, tilbaketrukket		x												
Dårlig selvbilde/selvfølelse		x												
Gråt, trøstesløshet, vanskelig å berolige														
Irritabel, sinne, raseri, opposisjonell								x						
Sensitiv for lyd, lys og omgivelser														
Slapp, nummen, interesseløs følelseløs														
Uvanlig atferd og utvikling														
Urolig, konsentrasjonsvansker								x						
Oppmerksomhets-søkende		x												
Forsinket/tap av ferdigheter eller regresjon														
Læringsvansker og skolerelasjon														
Selvskading, selvdestruktiv														
Bruk av rusmidler														
Tyveri, kriminalitet, løgner														
Sosiale forhold														
Ettergivende atferd		x												
Uvanlig tilknytningsatferd														
Klynger seg til de voksne														
Lite sosial involvering med andre barn (sosial kompetanse)		x												
Kommer ofte i konflikt med andre barn								x						
Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldre								x						

	Jonas	Kari	Cecilie	Johannes	Hassan	Trine	Grete	Noah	Linnea	Josefine	Chris	Hans	Gunhild	Tora
Fysiske tegn og signaler														
Påkledning								x						
Hygiene								x						
Mat-/spisevaner														
Fysiologisk utvikling, over-/under-vektig														
Trøtthet/søvnmangel		x												
Fysiske plager														
Mangelfullt tilsyn														
Medisinsk oppfølging (lege/tannlege)														
Barn med omsorgsoppgaver														
Foreldre, relasjon foreldre-barn														
Foreldres relasjon med barn														
Foreldre med psykiske lidelser														
Foreldre med rusmisbruk														
Uforutsigbare foreldre														
Tilbaketrekning (fravær)								x						
Annet														

	Jonas	Kari	Cecilie	Johann	Hassan	Trine	Grete	Noah	Linnea	Josefin	Chris	Lans	Gunhil	Tora
Foreldre, relasjon foreldre-barn														
Foreldres relasjon med barn														
Foreldre med psykiske lidelser														
Foreldre med rusmisbruk														
Uforutsigbare foreldre														
Tilbaketrekning (fravær)								x						
Annet														
		Relasjon søsken, klasseledelse						God relasjon til lærer, bestevønn						

I sammenheng med:

- Intensitet og styrke
- Hyppighet
- Varighet
- Andre opplysninger

Hvor ofte bør vi kartlegge?

Faste stoppunkter i skoleåret:

- Oppstart av nytt skoleår (overføringsmøter bhg-skole, småtrinn-mellomtrinn, barneskole-u.skole, gammel kontaktlærer-ny kontaktlærer)
- Elevsamtaler og utviklingssamtaler

Å fange opp fortløpende:

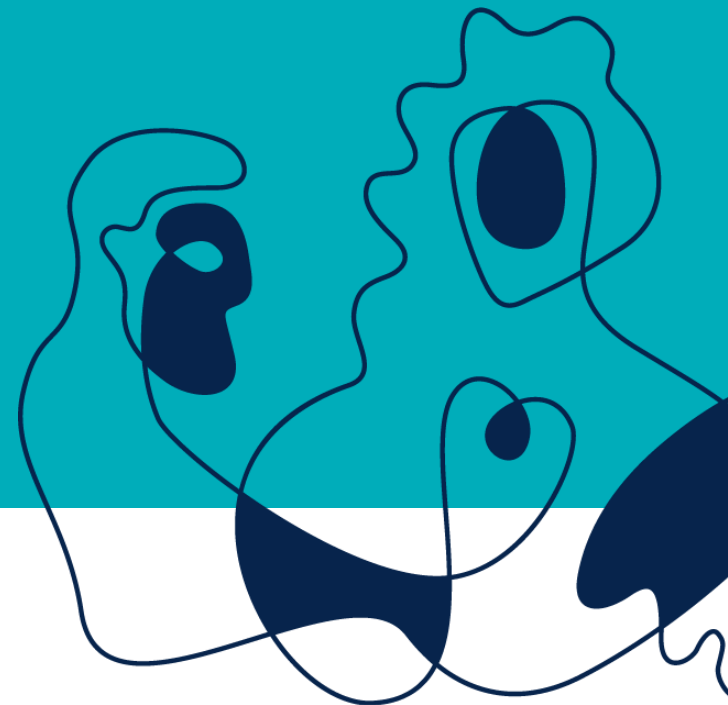
- Sårbarhet i bevegelse
- Uformelle samtaler med elever og foreldre
- Teamtid

Eksempler på god praksis for å følge med

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

06.11.2020

Eksempler på god praksis for å følge med

- Screeninger i klassen
- Klasseliste på teamtid (lederteam)
- Gjennomgang fellestid
 - *Spør: Hvor mye er det nødvendig at alle vet detaljert om? Jf. BK art. 16 Retten til privatliv*

Fra tilsynsrapport:

«En sentral del av skolens fremgangsmåte for å følge spesielt med på særskilt sårbare, er skolens rutine for å kontakte elever som er særskilt sårbare i forkant av oppstarten etter hver enkelt skoleferie. Formålet er å legge til rette for at enkeltelever får en trygg og god oppstart etter ferien. Rektor og avdelingsleder er ansvarlige for å påminne ansatte om dette»

Inn/ut fra friminutt

Hvem skal gjøre denne oppgaven:

- Kontaktlærer har ansvar for å møte X i gangen etter friminuttene.
- Om kontaktlærer er syk er det ? som skal gjøre det.
- Er kontaktlærer og ?borte skal ? gjøre det.

I friminuttene

Hvem skal gjøre denne oppgaven:

En av de to voksenpersonene som har tilsyn på trinnet skal ha et øye på x. Dette står i tilsynsplanen.

Hva går oppgaven ut på:

- være der X er i friminuttene
- holde øynene på X hele friminuttet
- **gripe inn** med det samme man ser antydning til en eventuell situasjon
- hjelpe X med å komme i gang med aktivitet

Se instruks nedenfor som beskriver evt. situasjoner, tiltak og begrunnelse.

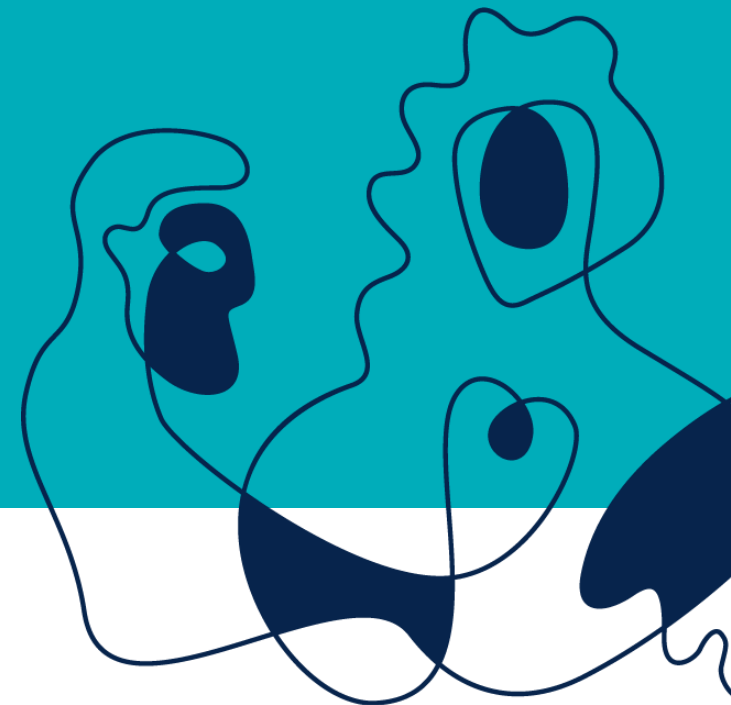
Aktivitet	Hva skal vi se etter/hva gjør tilsynsvakt	Hvorfor
Fotball	På fotballbanen kan han bli litt ivrig og det kan gå litt hardt for seg. I en slik situasjon må man ta han til sides for å minne han på reglene i fotball.	De andre kan bli sinte i kampens hete, og det kan ende opp med stygg ordbruk fra andre elever. Det skal vi unngå.
Bryting	Dette skal ikke X delta på. Dette er han og de andre guttene som han er med, klar over.	Han kan synes det er moro en liten stund, men dette kan brått snu.
Luenapping	Se om dette starter, og om han er med på det. Stopp opp leken, og ta en runde med alle elevene, at hvis de skal være med på dette, må de regne med at lua blir tatt.	Han kan synes det er moro en liten stund, men dette kan brått snu. Det har vært noen situasjoner tidligere, og det har ikke vært gode situasjoner.
Til og fra utetid	Hvordan er humøret? Hvis han ikke svarer eller ser ut av vinduet og ikke kler på seg; Spør hvordan det er med han, og hvilke planer har han ute? Hvis han ikke svarer deg, kan det	Dette kan sette i gang uønskede situasjoner. Dvs at han låser seg mer, og det blir vanskelig å finne fokus igjen.

Eksempler på god praksis for å dokumentere

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

05.11.2020

Eksempler på god praksis for å dokumentere

- Notater fra overføringsmøter/oppstart nytt skoleår
- Referater fra elev- og utviklingssamtaler
- Referater fra teamtid/ledertid/fellestid hvor elever som er drøftet framkommer

	Jonas	Kari	Cecile	Johannes	Hassan	Trine	Grete	Moah	Linnea	Jessaline	Chris	Hans	Gunnhild	Tora
Følelsesmessige uttrykk og atferd														
Innadventi, trist, tilbaketrukket	x													
Dårlig selvbilde/selvfølelse	x													
Gråt, trossløshet, vanskelig å berolige							x							
Irritabel, snime, revari, opposisjonell														
Sensitiv for lyd, lys og omgivelser														
Slepp, nummen, interesseløs følelseløs														
Uvanlig atferd og utvikling														
Urolig konsentrasjonsvansker								x						
Oppmerksomhets-sykende	x													
Forsinket/rap av ferdigheter eller regresjon														
Læringsvansker og skolerelasjon														
Selvskading, selvdestruktiv														
Bråk av rommidler														
Tyveri, kriminalitet, løgner														
Sosiale forhold														
Ettergivende atferd	x													
Uvanlig tilføyingsatferd														
Klynger seg til de voksne														
Lite sosial involvering med andre barn (sosial kompetanse)	x													
Kommer ofte i konflikt med andre barn								x						
Avvikende eller konfliktfylt relasjon til foreldre								x						
Avviser/unngår voksenkontakt	x													

	Jonas	Kari	Cecile	Johannes	Hassan	Trine	Grete	Moah	Linnea	Jessaline	Chris	Hans	Gunnhild	Tora
Fysiske tegn og signaler														
Påkledding								x						
Hygiene								x						
Mat-/spisevaner								x						
Fysiologisk utvikling, over-/under-vektig														
Trøtthet/søvmangel			x											
Fysiske plager														
Mangelfullt slay														
Medisinsk oppfølging (lege/lannlege)														
Barn med omsorgsoppgaver														
Foreldre, relasjon foreldre-barn														
Foreldres relasjon med barn														
Foreldre med psykiske lidelser														
Foreldre med rusmisbruk														
Uforutliggende foreldre														
Tilbaketrening (fravær)								x						
Annnet														

Inn/ut fra friminutt

Hvem skal gjøre denne oppgaven:

- Kontaktlærer har ansvar for å møte X i gangen etter friminuttene.
- Om kontaktlærer er syk er det ? som skal gjøre det.
- Er kontaktlærer og ?borte skal ? gjøre det.

I friminuttene

Hvem skal gjøre denne oppgaven:

En av de to voksenpersonene som har tilsyn på trinnet skal ha et øye på x. Dette står i tilsynsplanen.

Hva går oppgaven ut på:

- være der X er i friminuttene
- holde øynene på X hele friminuttet
- gripe inn** med det samme man ser antydning til en eventuell situasjon
- hjelpe X med å komme i gang med aktivitet

Aktivitet	Hva skal vi se etter/hva gjør tilsynsvakt	Hvorfor
Fotball	På fotballbanen kan han bli litt ivrig og det kan gå litt hardt for seg. I en slik situasjon må man ta han til sides for å minne han på reglene i fotball.	De andre kan bli sinte i kampens hete, og det kan ende opp med stygg ordbruk fra andre elever. Det skal vi unngå.
Bryting	Dette skal ikke X delta på. Dette er han og de andre guttene som han er med, klar over.	Han kan synes det er moro en liten stund, men dette kan brått snu.
Luenapping	Se om dette starter, og om han er med på det. Stopp opp leken, og ta en runde med alle elevene, at hvis de skal være med på dette, må de regne med at lua blir tatt.	Han kan synes det er moro en liten stund, men dette kan brått snu. Det har vært noen situasjoner tidligere, og det har ikke vært gode situasjoner.
Til og fra utetid	Hvordan er humøret? Hvis han ikke svarer eller ser ut av vinduet og ikke kler på seg; Spør hvordan det er med han, og hvilke planer har han ute? Hvis han ikke svarer deg, kan det	Dette kan sette i gang uønskede situasjoner. Dvs at han låser seg mer, og det blir vanskelig å finne fokus igjen.

Spørsmål og tilbakemeldinger

Hva lurer dere på?

Gi oss tilbakemelding!

Takk for at du ble med på lunsjwebinar med oss!

Kontakt oss:

Torunn Gustad Meldal

Tlf: 73 19 92 06

E-post: fmtltgm@fylkesmannen.no

Gitte Franck Sehm

Tlf: 73 19 92 89

E-post: fmtlgfs@fylkesmannen.no

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenåлма

Facebook [FylkesmannenTrondelag](#)
Nettside fylkesmannen.no/Trondelag

A photograph of a young boy with short dark hair, shown in profile from the chest up. He has his mouth wide open as if shouting or singing. The image is overlaid with a semi-transparent teal box containing text.

**Neste lunsjwebinar:
Torsdag 3. desember
Tema: Barns rett til å bli hørt**